

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 131.

V Ljubljani, v četrtek 10. junija 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 9. junija.

Kakor sem že včeraj omenjal, izročil se je socijalistični zakon vnovič dotičnemu odseku, ki je sprejel od levičarjev nasvetovane premembe in bode v današnji seji ustmeno o njih poročal. Te premembe zadevajo zlasti obrok novega zakona, ki ima veljati le dve leti, ne pa pet, kakor je želela vlada, in pa natančnejšo določbo, da zadeva anarhistične na prekrat državnega in družbinskega reda obrnjene prestopke. Ako bi sodniki po dovršeni konečni obravnavi sprevideli, da ni bilo takega anarhističnega prestopka, mora sodnija izreči, da nima oblasti soditi o dotičnem dogodku in se mora ravnati po določbah § 261. kazenskega reda. Ker je nemško-avstrijski klub rekel, da le pod to pogojo glasuje za omenjeni zakon, ako se sprejmo tukaj omenjene premembe, ni dvombe, da bode desnica pritrdila odseku, ki je včeraj sprejel levičarske nasvete. Nemški klub pa je naznanil, da tudi tako prenarejenemu zakonu ne bode pritrdil, ampak nasproti glasoval.

Okoli treh popoldne je predsednik sklenil sejo z naznanilom, da za danes poleg socijalističnega zakona postavi na dnevni red nove carinske tarife. Temu nasvetu se je prvi ustavljal dr. Magg, rekši, da naj se dotična obravnava prične še le v četrtek 10. t. m., danes pa naj pridejo na vrsto reči, ki so včeraj zaostale, kakor zakon o suplentih in o katehetih, ki sta tudi dokaj važna. Za njim je predsedniku ugovarjal poslanec Kraus in konečno se je vzdignil še dr. Heilsberg, ki je predlagal, naj se ustmeno glasuje o tem, naj li pridejo danes na vrsto carinski tarife, ali pa včeraj zaostale reči. Zbornica je s 152 glasovi proti 133 pritrdila od predsednika določenemu dnevnemu redu.

Že zadnjič sem pisal, da nekateri poslanci niso marali carinskih tarifov obravnavati sedaj, ampak bi jih bili najraje odložili na jesen; vlada pa je iz tehničnih vzrokov zahtevala, da naj se reč ne odklada, ampak naj se vršé pri nas dotične obravnave ob enem, kakor na Ogerskem. Nekateri listi danes poročajo, da je celó žugala ali odstopiti, ali pa razpustiti državni zbor, ako bi se poslanci branili še

toliko časa ostati tukaj, da se dožene ta zadeva. Toda poročstva za to trditev ne prevzamem, ker so si jo menda v svoji domišljiji izmislili le liberalni časnikarji. Poslanci so se najbolj zaradi tega vdali, ker pričakujejo, da bode reč sedaj hitreje dognana, kakor na jesen, in da bodo v 14 dneh opravili, za kar bi morda na jesen potrebovali cel mesec. Koliko časa bode državni zbor vsled tega še zboroval, se pač sedaj ne vé, eni mislijo, da bo seje dovršil okoli 24. ali 25. t. m., mogoče pa je vendar, da bo mogel še nekaj dni meseca julija ostati tukaj, zlasti ako bodo levičarji ostali pri svojem žuganju in razprave zadrževali z dolgimi nepotrebnimi govori.

Tužna Irska.

(Dalje.)

Angležem se nikakor ne moremo čuditi, da so s stališča svoje velike politike želeli tesneje zvezati in spojiti Irsko z Anglijo; tudi je res, da legislativna samostojnost angleško-irske naselbine od l. 1782 ni rodila ravno dobrega sadu; priznati moramo konečno, da je Anglija potrebovala vse svoje sile v velikanskem boju proti Franciji; vendar bi morali sprevideti angleški državniki, da le zunanje, silovito združenje nima prave podlage. Pozabili so vse krivice, ktere je morala tekom stoletij prenašati Irska. Narodnostno, versko in strankarsko sovraštvo bil je visok zid, ki loči še sedaj sosednja si otoka. Protestantski fanatizem razvnel je narod irski do obupa, in pritisek angleške cerkve je onemogočil pravo notranjo unijo. Najmanj četiri petine irskega naroda niso poznale do sedaj političnih pravic; je li toraj čudo, ker se ni posrečil poskus l. 1782? Pitt je sicer trdil, da hoče tudi katolikom biti pravičen; a vedel je dobro, da kralj Jurij III. ne bode nikdar privolil v to. S kratka: Anglija je skušala mnogo stoletij pridobiti si Irsko z vsemi sredstvi, izvzemši pravico, in sedaj naj bi unija spojila in zvarila na veke nejeznaki telesi? Narod, izčrpan v ognju trpljenja in žalosti kakor suho zlato, stanovit v veri, vstrajen v bedi, broječ mnogo milijonov ni mogel in hotel upogniti svojega tilnika. Zvižaja in sila sta mu zvezali roke. Castlereagh je pokupil glasove v

irski zbornici, in 2. julija 1800 se je irska zbornica obsodila na smrt. L. 1801 stopila je unija kot spačen otrok v življenje.

Glavne določbe te unije se glase: 1. Irska pošilja v bodoče kot svoje zastopnike v angleško gorenjo zbornico 32 „pairov“, v spodnjo 100 poslancev; 2. določila se je svota, ktero je Irska morala plačevati v London; 3. dovolila in potrdila se je prosta kupčija med otokoma.

Ta unija je bila politična laž; kajti po številu prebivalstva bi Irska morala imeti najmanj 170 poslancev v spodnji zbornici. To edino dokazuje, da se združenje (unija) ni rodilo na podlagi pravice, marveč da je Irska postala pasterka angleške mačeha.

Katoliško prebivalstvo Irske je še trpko čutilo posledice l. 1798 v brezmejnem pomanjkanju; obup je vrgel znaten del naroda v žrelo žgane pijače. Angleška gospôda je trosila dohodke svojih irskih posestev v Angliji in drugih deželah; njihovi „podvzetniki“ in „oskrbniki“ so davili irske najemnike, podili sestradane izpod strehe, ako jim niso ob uri plačevali najemuine; pridnega in izjemoma srečnega najemnika odirali so do kosti, da je konečno obupal, udal se pijači, tu in tam celó končal si življenje. Poleg teh so živeli duhovniki angleške vere, pastirji brez čede, v izobilju, dočim je katoliška duhovščina delila trpljenje in pomanjkanje s svojim narodom. Le po mestih so si nekateri trgovci in odvetniki irskega rodu pomagali do višje stopinje blaginje in omike. Irski zastopniki niso mogli ničesa doseči v angleški zbornici. Pitt je mimogredé stopil iz službe, ker kralj katolikom ni hotel niti za dlako odjenjati. Kmalo je zopet vstopil v ministerstvo, a pozabil je na katolike.

Take so bile irske razmere, ko je stopil v javno življenje Danilo O'Connell, „the great agitator“. Rojen je bil okoli l. 1774 v grofiji Kerry. Pretakala se je po njegovih žilah irska kri, srce mu je bilo za njegov katoliški narod. Malone pol stoletja (umrl je 15. maja 1847) se je boril za enakopravnost irskih katolikov in proti uniji. Prvi namen je dosegel, in zato ga sme zgodovina imenovati „osvoboditelja Irske“; unije pač ni mogel raztrgati, ker preslaba je še bila irska moč proti mogočni Angliji.

Po večletnem trudu je O'Connell sprevidel, da le z denarjem in združenimi močmi se more delo

LISTEK.

Pisma iz tujine.

XI.

(Dalje.)

Nato obiskal sem svojega sošoleca g. Martina, kaplana pri sv. Petru. Gosp. Martin me je bil silno vesel. Ostala bi bila dalje časa skupaj, ali njegov posel mu ni pripuščal baviti se dalje s znancem. Poslovala se sva z Nemcem prijazno od njega in odšla po mestu, da si kupiva kaj v spomin: Moj prijatelj podobe kranjske noše, slike znamenitih poslopij, jaz pa nekaj slovenskih knjig, katerih sem si že dolgo želel. Zvečer podava se v „kazino“ kjer je igrala godba kranjskega pešpolka. Ni dolgo trajalo, kar prihrupi množica članov severno nemškega planinskega društva (norddeutscher Alpenverein) potujočega v Postojno, Trst in Benetke. Možaki so zaseli vse prostore ter so kvasili pozno v noč v svojih nemških

narečjih za-me sem ter tje popolnoma neumnih. Ker je bila tudi nama ista pot, peljali smo se drugi dan skupaj z istim vlakom proti Postojni, kjer nas je pričakoval okrajni glavar na kolodvoru prijazno sprejemši nas in sporočivši nam, da jama je že električno razsvetljena.

Ali za dolgo pot v jami treba se je najprvo dobro okrepčati, kar smo tudi pošteno izvršili v v hotelu, kjer so se nam razdelile vstopnice v jamo po 50 novčicev. Vsi skupaj nas je bilo čez 150. Potrebovali smo v jami 2 uri, da smo jo prehodili, in sicer uro notri, uro ven. Dolžina njena je 4061 m peš, 2561 m po kolovozu. Nepopisljivi čudeži naravni se vidijo v tej jami, ogledovanje njih ne pozabim nikdar. Posamezne podobe kapnikov so mi še vedno blišče pred očmi, vozeč se po Krasu, dokler me ne prebudi in prevzame krasni pogled morja. Tudi to se ne more popisati, viditi ga moreš sam. Da stoji Trst na slovenski zemlji, tega ni mnogo opaziti v njem, kajti ulice imajo samo laška imena in ne najdeš ga z lepo slovenskega napisa. Ne čuje se

druzega kakor jezik nerešencev. Zato sem rad obrnil hrbet drugače krasnemu mestu, po katerem pa je ravno burja razsajala, da je bilo groza. Da ne bi bilo voza, burja bi nas bila prinesla v Miramar, katerega smo želeli obiskati. V tem prekrasnem gradu nas je sluga vodil po vseh sobah, katerih notranja oprava je še po stari šegi, po japonskim, kineškim, vse še tako, kakor si jih je priredil ponesrečeni cesar Maksimilijan. Med tem je burja ponehala, sedaj pa hajd na morje, po katerem smo se sprevažali štiri ure. Vročina je silno pripekala, v vodo toraj, kdor si upa. K sreči za potrpežljive čitatelje sem tudi jaz skočil v morje, ali tukaj me je morska riba pojedla in tako je konec mojega popisovanja o svojem potovanju v domovino.

XII.

Mojih pisem iz tujine hoče biti kmalo konec. Tako sem Vam obetal v svojem enajstem listu. Da pa obljubljeno število (12 pisem) spolnim, moram vendar še enega dostaviti. Kakor že veste, sva bila

uspešno pričeti. Oživil je in preosnoval (l. 1823) že obstoječo, toda zaspalo „zvezo irskih katolikov“. Vsak ud je moral plačevati s prva po jeden šiling (60 kr.) na leto, kar je lahko storil vsak irski berač; premožnejši so plačevali po jeden funt (10 gold.) Prva skrb mu je toraj bila, da si družba preskrbi denarja. Po svoji župniji je O'Connell hodil sam od hiše do hiše nabirat doneske. S tem denarjem naj bi „zveza“ podpirala irske poslance, časnike, irske katolike pred sodnijami, skrbela za revne katoliške otroke in vzgojevala duhovnike za Irce v Ameriki. Kar nikdo ni pričakoval, dosegel je delavni in vstrajni O'Connell. Celó liberalci, ki pa se ločijo od naših kakor noč in dan, občudovali so O'Connellovo delo. Tako piše Venedey v svoji knjigi „Irska“ o katoliški zvezi.

Smoter zveze so bile državljanske in človeške pravice za Irsko, sredstva pa postavna agitacija. Zveza se je posluževala danih pravic, pritožbe, peticij, in varovala je vso Irsko, kolikor je bilo v njeni moči. Kdor pozna irsko zgodovino, mora vedeti, da si Irska s silo ne more priboriti pravic; kdor narod pozná, moral je uvideti, da sta samovoljnost in anarhija prava bolezen irskih razmer. Katoliška zveza se je upirala samovoljnosti in narod učila spoštovati postave. Čutila je, da je vzrok irske anarhije angleško sodišče, kjer Irec ne najde pravice; sklenila je, da varuje narod pri sodniji. Kjer je bil lord presileu, molčal je narod, a konečno se mu uprl, ker si je že mislil, da Irec nima pravice. Prereven je bil, da bi jo poiskal, tudi ko bi angleški sodnik hotel irskega kmeta ali berača varovati proti angleškemu lordu. Zveza je stopila med narod in sodnijo; prvega je učila, do te se obračati, to pa, prvemu priznavati pravico. Kolikokrat se je irskemu kmetu zgodila krivica, smel se je zanašati na varstvo, pomoč, zagovornika in javno sodišče. Varstvo in zagovornik sta stopila k Irecu, javnost k sodniku, in tako se je razsodilo, Irec se je učil, da je postava. V trenutku, ko je narod spoznal, kje ima zagovornika, smela je nanj računati „zveza“. Ta pa je potrebovala denarja za svoje namene; narod ga je dajal brez vprašanja, komu in za kaj? Vedel je in čutil, da iz teh darov mu raste varstvo in pravica, in to je zadostovalo. O'Connell je nasvetoval jeden penny na mesec; duhovščina pa je vpeljala navado, da so katoliki ob nedeljah po sv. opravi pred cerkvenimi vratmi dajali prostovoljne doneske za „zvezne“ namene. Irska se je učila poznati postavo in red, slogu in skupnost, Anglija pa je hitro slutila kaj se godi. Štiri leta so zadostovala, da je katoliška zveza podučila angleško vlado, da je prišel čas, ko bo Irska dihala prosteje.

Toda že leta 1825 je angleška vlada stopila na noge proti irskim katolikom. Prestolni govor v zbornici se je glasil: „Obžalovati moramo, da se v Irski snujejo društva, ki so v nasprotju z ustavo, kalé mir, vznemirjajo duhove ter opovirajo razvoj narodnega napredka. Njegovo Veličanstvo se zanaša na modrost zbornice, da se brez odloga posvetuje o sredstvih, s katerimi se zajezi to zlo.“

Tako je govoril kralj in njegova vlada v „najsvobodnejši“ državi na svetu proti narodu katoliškemu, ki ni družega tirjal, kakor državljansko enakopravnost s svojimi protestantskimi sodržavljanji. Zastonj so bile vse peticije, vse prizadevanje O'Connellovo: ministerstvo je trdilo, da po tem potu, po teh društvih, s takimi sredstvi katoliki ne smejo ničesa doseči. Stara reč! Če so katoliki

mirovali, spomnil se jih ni nobeden; če so snovali društva, da bi branili svoje naravne pravice, bili so državi nevarni. Postava se je potrdila, ponehati so morali v Irski vsa društva. Pa previdni O'Connell je v kratkem časi prepregel vso Irsko z mrežo društev, katerim postava ni mogla do živnega. Mogočno je rasel pogum irskih katolikov; vendar še enkrat so premagali protestantje. Leta 1827 so irski katoliki poslali angleški zbornici skupno peticijo, a ta je bila zavržena le z 276 glasovi proti 272, toraj prava Pyrrhova zmaga. Vsled tega so se duhovi še bolj razburili, vidoma je rastlo društvo irskih katolikov, O'Connell je postal „nevenčani kralj Irske“, Anglija pa je čutila, da mora odjenjati.

Irci so do sedaj imeli v zbornici le protestantske zastopnike, katerih večina pa se je prištevala k zmerni stranki. Prvi korak do zmage je toraj bil, da Irska pošlje katoliškega moža v parlament.

Vsi Irci so bili edini, da O'Connell zasluži prvi to čast. O'Connell se je odločil i storil. Junija meseca l. 1828 je izdal eklic na volilce v grofiji Clare. Rekel je med drugim: „Ugovarjali vam bodo, da nimam pravice, voljenim biti. Ta trditev, prijatelji, ni resnična. Res je, da kot katolik ne morem priseči in tudi storil ne bom nikoli, kakor morajo sedaj storiti poslanci v zbornici. Toda oblast, ki je vpeljala prisege, zbornica sama, more jih odpraviti. Trdno upanje imam, ako me volite, da bodo naši nasprotniki uvideli potrebo ter odstranili zapreko zastopniku naroda, ki hoče spolniti svojo dolžnost kralju in domovini.“

V prisegi so bile namreč tudi naslednje besede: „Maša, klicati na pomoč Device Marijo in druge svetnike, kakor je v navadi v katoliški cerkvi, je brezbožno in malikovalsko.“

Na volišči je O'Connell zaklical svojim volilcem: „Prišel je čas, da morajo prenehati naredbe proti naši deželi. Več ne smemo slišati: dragi prijatelj, hočem ti dobro. Z dejanjem morajo pokazati, da nam hočejo dobro. Prišel je čas, da preneha ta sistem; in jaz sem tukaj, da ga končam.“

Voljen je bil prvi katolik v angleško zbornico 2057 glasovi proti protestantu Fitzgeraldu, ki je dobil 982 glasov. Ostrmeli so gospóda v Londonu, resno premišljevali vladni krogi, ko so zvedeli novico. Vojvoda Wellington, prvi minister in vedni nasprotnik emancipaciji, molčal je s prva, toda sklep je bil storjen. Imel je toliko duha, da je pregledal razmere. Valovi razburjenosti in navdušenja so preplavili Irsko, zbirale so se sovražne čete, toda O'Connellova mirna beseda je vse pomirila.

Vlada je hitro končala zbornične seje, da O'Connell ni prišel v zbornico. Ko se je drugo leto 5. februarja zopet otvorila zbornica, napravil je na poslance prestolni govor mogočen vtis. Zapopadek je bil: Primorani smo, irskim katolikom dati državljansko enakopravnost; vendar hočemo osladiti angleški poraz, osoliti irsko zmago ter razpustiti O'Connellovo katoliško društvo.

10. februarja je predložil minister Peel postavo o razpustu katoliških društev. Po tej postavi je imel irski namestnik razpustiti vsako društvo, ki bi se mu zdelo nevarno. O'Connell je bil z uspehom zadovoljen, privoščil je Angliji veselje osvete ter hitro sam razpustil vsa društva.

Na večer 5. marca 1829 je minister Peel, ki je že od l. 1822 kot minister pobijal katolike, predložil spodnji zbornici novo postavo o emancipaciji. Priznal je, da se Anglija mora podati: „Že leta

Če ste, gospod vrednik, Benetke videli, boste rekli: Čenča, kaj to popisuješ s svojim okornim peresom, kar ne umeš, kar se popisati ne dá! In naj niste Benedek videli, Vam vendar ne morem pravega pojma o Benetkah dati. Ali boste rekli: To ni res, ali pa tega nisi razumel. Toraj — s tovarišem sklepeva Benetke zapustiti, ter se vrniti na svoj pravi, oziroma naseljeni dom v — Stein a. d. Donau. Res, šla sva preko Brenerja po Tiroljih, Solnograškem na Avstrijsko. In s tem naj bo tudi končano popisovanje mojega potovanja. S tem končam tudi svoja pisma iz tujine.

Ako se mi prilika ponudi, pišem Vam gospod vrednik, prihodnjič o čem drugem. Srčno pozdravljam Vas; bralce mojih dolgočasnih dopisov in vse moje potrpežljive domorodce — vrle Slovence! Bog jih ohrani in potrdj na veke in še dalje.

Božidar Rožanski.

sem skušal, izključevati katolike iz zbornice in drugih višjih državnih služeb. Sicer ne mislim, da je bil boj nenaraven in brezpameten; vendar ga opustim s prepričanjem, da ga dalje ne morem biti z uspehom, uverjen, da ne zadostujejo naša sredstva. Podam se toraj moralni potrebi, ker ne smem razširiti upora do one meje, kjer bi bile v nevarnosti naprave, ktere moram braniti.“

Postava je bila v spodnji zbornici sprejeta 30. marca z 320 glasovi proti 142. Odprla so se katolikom vrata v zbornico, do višjih služeb; vsak je moral priseči, da bo varoval že obstoječe državne naprave ter se ne boče vtikal v zadeve angleške cerkve.

Kruteji je bil boj v gorenji zbornici. Tu so sedeli najhujši nasprotniki katoličanstva. Tem je razložil s kratkimi besedami vojvoda Wellington položaj vlade: „Eden sem tistih, ki so morda več del svojega življenja preživeli v boji, in sicer v državljanskem boji. Reči moram, rad dam življenje, ko bi mogel le za jeden mesec zabraniti boj v deželi, ki me je rodila. Ni je stvari, ki bolj vničuje premoženje in blagostanje, omadežuje značaj, kakor domača vojska. In to bi bila pot, po kateri bi morali hoditi, sredstvo, s katerim bi morali pričeti.“

Po velikem naporu je zmagala „bill“ tudi v gorenji zbornici 10. aprila 1829 z 213 glasovi proti 109. Kar je bilo pred letom nemogoče, zgodilo se je z večino dveh tretjin. „Tak čudež je storila le volitev v grofiji Clare“, piše Pauli v svoji zgodovini.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. junija.

Notranje dežele.

Lastnoročno cesarjevo pismo nadvojvodu Albrechtu, se glasi tako-le: „Na gledé na samega sebe in z neutrujeno gorečnostjo ste Vi nastopili trudapolno pot v Bosno in Hercegovino in ste si s tem naklonili hvaležnost od Moje strani. Poročila, ktera ste Mi poslali o razmerah in v duhu vojne, ki je tam nameščena, o njenem izobraženju in o vspehih, ktere je tam dosegla v vojaškem oziru in na kulturnem polju, bila so Mi nad vse všeč. 15. vojni kor, ki se sestavlja iz vse vojne, deluje z veliko dostojnostjo v duhu starih izročil pri vojni, ki je pri vseh okolišninah zvesto in požrtvovalno branila prestol in monarhijo, in bode tudi v bodočnosti izvrševala svoj imeniten poklic. V Schönbrunu, 7. maja 1886.“

Tiszov odgovor na interpelacijo zaradi pouličnih izgrediv Madjarom ni bil nič kaj po godu, posebno pa jih jezi, ko je Tisza rekel, da osoda države ne more zavisna biti od pouličnih demonstracij, vendar za sedaj hočejo opustiti interpelacijo, ktero so še mislili staviti. Ne morejo pa drugače, da bi Tiszi ne dali nektare zausnice, ter pišejo, da tisti Tisza, ki sedaj tako hudo obsojuje poulične klice, kakor da bi državo v nevarnost spravljali, ni imel nič zoper take izjave, dokler je bil še vodja opoziciji, in je prav mirno dovolil, da so mu pred redutom napravili baklado, da so to morali videti v Kraljevem gradu v Badi; ta čas ni imel nič zoper to, da so ga proslavljali kakti gledališčno igralko. Ali misli s takimi besedami v življenje obuditi te, ktere je okrutnost redarjev umorila. — Kar pa je pri vsem tem opomniti, bi bilo, dasiravno je ministerski predsednik te nemire v ponedeljek v zboru obsojeval, so se vendar v ponedeljek zvečer ponavljali, a policije dolgo časa ni bilo nikjer videti, še le potem je segla vmes, ko je množica začela pred Karlovo vojašnico rogoviliti. Tukaj so bili vojak pripravljeni in treba jih je bilo pred druhaljo varovati!

O **generalu Janskemu**, zaradi kterega je ves Budapešt (t. j. nahujskana druhal in vročkrvna mladina) razburjen, ker hoté ubraniti, da bi več ne bil nameščen v tem kraju, vé „Fremdenblatt“ povedati to-le: General Janski je dobil odpust na tri mesece in je bil v Badnu pri Dunaji. Med svojim odpustom — tega na Dunaji niso mogli naprej vedeti, ker tudi vpokojen general ni navezan na kraj — je šel v Pečuh (Fünfkirchen) na Ogerskem. Tam ga je sprejel 52. polk po zapovedi, kakor se spodobi brigadirju, naj bo že v pokoji ali aktiven. Državno ministerstvo do sobote opoldne ni vedelo, da je Janski v Pečuhu, in minister baron Orczy je na podlagi pozvedeb, ki jih je dobil pri ministerstvu vojne, lahko poročal kraljevemu ministerstvu v Budapeštu, da je general Janski na odpustu v Baden-u in tedaj ne more vojne nadzorovati v Pečuhu. Ko so pa listi na Dunaji in v Budapeštu odločno pisali, da je general odpotoval iz Baden-a v Pečuh, in da je tam navzoč, vprašalo je državno ministerstvo, in polkovnik Stanger 52. pešpolka je odgovoril, da je brigadir Janski tam.

z mojim tovarišem prava radovedneža. Zato sva hotla poskusiti še vožnjo po morju ter videti nekdanjo „kraljico Adrije“, slavne Benetke.

In „kraljico Adrije“ mar li Vam naj jo popisujem? Popisujem trg sv. Marka? Stolp sv. Marka? Cerkev sv. Marka? Upam, da ste že desetkrat boljše popise od vsega tega že dobili. In kako bi ne? Saj ste tako rekoč sosedje z slavnimi Benetkami; naj bi jih toraj ne poznali, si jih lahko ogledate, kadar Vam drago. Zato sem jaz že v Benetkah mislil in mislim danes doma, da me tu prav radostno oprostite daljšega popisa „kraljice Adrije“. Rečem le toliko: Za človeka-potnika, kteri kaj takega še ni videl (in kje se vidi?) je Benetke težavno (pa dostojno) popisovati; ker večinoma so, od koder človek pride, taki vtisi, da bi jih komaj najspretniši potopisec popisal, kaj še le mojster-skaza! Kamor človek pogleda, povsod je kaj — starega, a za potnika vendar kaj novega, nenavadnega. A kako hočem vse to popisati? Čemu bi Vas dolgočasil?

Namignili so mu potem, da naj se umakne iz Pečuha in naj nikar ne hodi v Budapešt, kjer ima še svoje stanovanje. — General je šel iz Pečuha v Baden pri Dunaji, ognivši se Budapešta. Nikakor ni utemeljno, kar so pisali ogerski listi, da je J. zopet prevzel poveljništvo nad brigado, koliko manj še tendenciozno naznanilo, da se je to zgodilo preko vojne ministerstva po povelji splošnega vojne ministerstva, po volji splošnega vojne nadzornika. Vsa stvar je v vojaških krogih na Dunaji, kjer tega niso vedeli, toraj tudi niso mogli ubraniti, vzbudila vznemirjenje in vkrenili so, da se kaj takega ne bode več zgodilo, in da časnikiarstvo tega ne bode moglo porabiti za hujkanje. — „Tagblatt“ vé tudi povedati, da je Tisza, ko je zvedel, kako je prav za prav s to stvarjo, ostavko umaknil, da o tem ne more biti več govorjenja. — O potovanji generala Janskega piše tudi „Oesterr. Lloyd“: General Janski je iz Budapešta, še preden je stvar zaradi vencev na pokopališču prišla na vrsto; napovedal sejo pri komisiji za superarbitranje, kjer ima on presedovati. — Pretekli teden je bil general sam na Dunaji, da si izprosi odpust na tri mesece. Ker do dneva, na katerem je bila seja v Pečuhu napovedana, odloka še ni imel v rokah, mislil je general, da nima pravice, izostati iz seje, in je šel zaradi tega v Pečuh. Ko je pa predvečerašnjem prišel na Dunaj nazaj, je že dobil dovoljenje za odpust na tri mesece. — Toliko se menda vidi iz tega, da je bilo potovanje v Pečuh med tem kratkim časom, katerega je bilo treba, da je privoljenje prišlo generalu v roke. — Pristavili bi pa še to-le, da je, po vsem soditi, Janski vojak kolikor ga je, in pozná le svojo dolžnost. — Kar pa se tiče radikalne stranke v ogerskem parlamentu, je baje to gotovo, da nočejo v ti stvari več staviti interpelacij, ker po eni strani hočejo vbrani, da bi Tisza po svojih besedah ne postal zopet popularna oseba v deželi — kakor n. pr. takrat, ko je Ugron-u odgovarjal, — niti mu nočejo prilike dati, da bi dal armadi zadostenje v parlamentu. Ker Tisza z besedami niso spravili v nevarnost, hočejo to storiti z molčanjem in mu pripraviti sitnosti.

Dasiravno si **ogerska vlada** prizadeva ogenj pogasiti, vendar se še zmirom tu in tam plamen prikaže, in je Budapešt še vedno vznemirjen, ter poulični izgredi nočejo ponehati. Taka situacija pa ni nič kaj ugodna za objektivno pretresovanje colne tarife, ki se je 8. t. m. nadaljevala. Poslanec Lukas Enyedy je zastopal stališče neodvisne stranke in je nasvetoval, naj Ogerska, ker ne more imeti samostalnosti v carini, sklene začasno pogodbo z Avstrijo. Grof Aponyi želi več pravičnosti za Ogersko in predlaga naslednje: Z ozirom na to, da ni sedanja predloga, niti splošna carinska tarifa l. 1882 taka, da bi mogla biti podlaga trgovinske politike koristim Ogerske ugodne in ker se mora sprejeti le taka predloga, ki se ozira na korist Ogerske, zato slavni zbor ne sprejme predloge, vladi se pa naroča, da izdela tak predlog, ki se bode ozirala pri carinskem tarifu na korist Ogerske in naj tak načrt predloži zbornici. — Ogri toraj hočejo le tako carino, da bi bila deželam pod krono sv. Štefana ugodna, za drugo se ne zmenijo. Ta stran polovice je bolj obrtna, unstran Litave pa bolj poljedeljska država, zato se pa njene koristi ne vjemajo, treba je previdnosti in prizanesljivosti tu in tam. Govoril je v ti seji tudi Sikulec baron Orban, ki hoče ogersko obrtnost rešiti s tem, da naj se kupujejo le ogerski izdelki. — Ni slab tak nasvet, da bi bilo le mogoče izvršiti ga.

Madjarski honvedbatalijoni se bodo prelevili že letošnje leto v polbrigade (pešpolke), v katerih bodo tudi ob mirnem času združeni ostali. Preosnovalni statut je presviti cesar že potrdil in se bo preosnovanje s 1. julijem pričelo. To nima nikakega drugega pomena, kakor da se doseže vzajemnost s totranskimi brambovc, kjer so se tudi posamični batalijoni združili v polkovne zadrage in da bode večja enakost med njimi se bodo tudi česki in galski brambovski pešbatalijoni prelevili v strelske batalijone, kateri se med seboj združijo v polke. Združevanje batalijonov v polke, oziroma v polbrigade je bilo pri honvedu do sedaj, a le v vojnem času, navada; odslej nadalje vpeljalo se bo tisto tudi v mirnem času, da se odpravi razloček, ki je na razvoj bolj škodljiv, kakor pa koristen. Vsak komitat bode dobil svojo polbrigado, za ktere popolnitev mu bode skrbeti. Ob enem se bodo vsi odpustniki in rezervisti s prvim julijem prepisali v tiste polbrigade, kamor bodo po novi razdelitvi spadali. Takih polbrigad imela bo honved-pehota 28, ki bodo imele vsaka svoj štab in po 3 do 4 vojne batalijone poleg dopolnilnega batalijona. Vsak batalijon imel bo v mirnem času svoj štab in svojo kadrkompanijo; v vojnem času pa štab in po 4 vojne kompanije. Reški okraj dajal bo le jedno kompanijo, ktera bo pa tudi ob mirnem času svoj kadr imela. Za administrativno službo imele bodo polbrigade sledeče častnike: vsaka po 1 pobočnika (adjutanta), 1 dopolnilnega častnika, 1 zdravnika, 1 orožničarja, 1 upravnika in v vojni tudi 1 častnika, ki ji bo imel za živčeh skrbeti.

Vnanje države.

Rusija ima s svojimi **Kavkazi** prav take sitnosti gledé vojačenja, kakor Avstrija z dalmatinskimi Kotorci, ktere si je morala tudi še le prav polagoma pridobiti za svoje namene, če jih je ho-

tela imeti in še sedaj jih nima vseh, kakor bi to imelo biti. Prav tako godi se Rusom v Kavkazu. Hoteli so ondi vpeljati vojaško dolžnost, kakor jo imajo po drugih svojih pokrajinah vpeljano, toda Kavkaza divji in prostoljubni narod je odkimal da ne. „Mi že gremo, kadar bo treba, siliti se pa ne damo“, so rekli. Rusija je mislila, je že prav, bomo že še skupaj prišli in je z malimi poskusi pričela, prav kakor mi v Boki Kotorski. Ker se ji je posebno pri fanatičnih mohamedanih bati bilo, da če jih takoj dobro privije, se bodo dvignili in ji upor napravili, obrnila se je najprvo h kristjanom, ktere misli najlaglje v vezbanje vzeti. Mohamedani bodo ostali nekaj časa še prosti, toda za to bodo morali pa davek plačevati, kdor bi pa plačati ne hotel, mora pa vojak postati in odslužiti. Začetek vojaštva napravila je Rusija s tem, da je vpeljala nekake družinske zapisnike za ondašnji prvotni rod, na podlagi katerega bode jela polagoma mladenče na vojsko klicati in v vojaškem taboru pridržavati in to pešce po tri, konjike pa po štiri leta. Kavkazi se ne bodo uvrstili med druge vojske, temveč bodo imeli svoje lastne skupine in sicer konjiki sotnije, pešci pa svoje družine, ktere se bodo zopet ločile v mohamedanske in kristijanske. Da Rusija sedaj tako previdno postopa, so vzrok britke skušnje, ki jih je v tem oziru napravila v Krimu, kjer so se ji mohamedani uprli in so grozen polom napravili.

Strast in sovraštvo do katolikov sta **angleški parlament** v resnici do razpوتا pritirala, kjer drži ena pot do stališča, na katerem se parlament sam odpove, druga pelje pa tje kaj, kjer ga kraljica razpusti. Angleški poslanci in ministri pač vedó, da morajo vsakebi, kajti sprevideli so, da jim v tej sostavi, v kakoršni so sedaj, nikakor ni mogoče ganiti se z mesta, kako pa le še kaj dobrega storiti. Pač pa možje ne vedó, ali bi bilo bolj častno za nje, če sami gredó, ali pa če jih vlada razpodi na vse štiri vetrove. V tem nazoru so misli razcepljene. Kabinet je po najnovejših sporočilih sklenil kraljici priporočiti, da naj se parlament takoj razpusti. Vendar pa v tem vprašanji ni bilo prave složnosti v kabinetu, kajti nekteri ministri so rekli, da bi bilo pač bolje, če bi se parlament sam odpovedal, kakor pa da poslednjega sunleja od zgoraj pričakuje. To bi bili posebno tisti kaj radi imeli, ki so Hartingtonu gorki, češ, to bi potem lahko po celi deželi s prstom nanj kazali, rekoč glejte ga, ta-le je tisti, ki je bil Ircem najbolj sovražen; njega kamnjajte! Ko so pa starega Gladstona poprašali, kako in kaj, je pa mož rekel, da naj parlament le počaka, kaj da bo kraljica z njim vkrenila, kajti tako bode še najbolje na vse strani. Če se vprašamo, kaj je vendar pravi vzrok da se Angleži tako branijo Ircem prirojene a pozneje vkradene jim pravice zopet pripoznati, reči moramo, da prav nič drugega nego strastno sovraštvo anglikanizma do katoliške cerkve. Če bi bili Irci protestantje, ali tudi celó Turki, že zdavnej bi bili vse dobili, za kar se že toliko let krvavo bore. Ker so pa katoliki, še danes nimajo, kar bi se jim nikdar vzeti ne bilo smelo. Kaj pa, da ima tu tudi lakomnost svojo besedo. Angleži so se o času preganjanja Ircem osvojili in prilastilo večino posestev ter so vbogi Irci postali goli delalci, ali k večjemu še najemniki. Da se sedaj velikoposestnikom ravno ne prileže dobro zgubiti s časoma lepe prihodke, opustiti svoje dragocene potovje itd. pač lahko umemo.

„**Irredenta**“ je na Laškem zopet pokazala, da še živi, oziroma tli pod velikim kupom pepela. Nedavno so v Padovi odkrili Garibaldijev spomenik. Slovesnosti se je med drugim ljudstvom posebno veliko dijakov vdeležilo, katerim domoljubno srce ni dopuščalo, da bi ne bili zopet že silno starega in vendar večno novega sovraštva do Avstrije javno pokazali. Prišli so k slavnosti s svojo vseučiliško zastavo, ktero so pa tako razvito pustili, da se je le njeu rudeči del videl. Povrnivši se zopet do univerze, nalepil je ondi eden velikošolcev nekaj „oklic“ na vrata, v katerem je nezaslišano grdo napadal avstrijsko državo in avstrijsko armado. Človeka tukaj skoraj misel obhaja, da za tem grmom kak madjarski zajec tiči, ker se tako lepo vjema s škandali v Budapeštu, kteri so tudi proti avstrijski armadi obrnjeni. Naj že bo to, kakor rado, škandal pred univerzo je bil velikanski, kajti navdušeni patrijotje so jelo na vse grlo vpiti: „Ob tla z Avstrijo, evviva Garibaldi.“ Štirje orožniki in jeden stražmešter konjice, pričeli so rovarje razganjati, kar se jim pa nikakor ni posrečilo hotelo; pač pa so jih mladi patrijotje prav dobro ozmerjali. Konjiški seržant je vsled tega potegnil sablo, s katero je dva velikošolca ranil, s čemur je pa ognju še le olja prilil. Prav satanski ropot je nastal in drugega ni kazalo orožnikom, kakor umakniti se, če so hotli zdravo kožo odnesti. Avstrija pa vsekako vé, kakošnega prijateljstva da se ji je nadjati od mlade Italije.

Izvirni dopisi.

Iz **Ljutomerskega okraja**, 8. junija. († Božidar Raič.) Tožna vest o smrti č. g. Božidara Raiča, našega zastopnika v državnem zboru in vzornega narodnjaka in borilca za naše pravice, je

gotovo povsod po Slovenskem občno žalost vzbudila; najbitkejšo žalost pa čutimo mi, kajti on je bil naš rojak, naš poslanec, naš mož, katerega je tukaj skoraj vsak človek poznal in čislal. Ko se je žalostna novica o njegovi smrti raznašala, lahko si slišal najpriprostejše ljudi govoriti: „Za tega gospoda je pač škoda“.

Nekteri narodnjaki so želeli, da bi pokojnega truplo popeljali k njegovim ljubljanim Haložanom, kjer je mnogo let pastiroval in na vse strani dosti dobrega storil, vendar se nam bolje zdí, ako njegovi zemeljski ostanki ostanejo v Ljubljani, ker Slovenci v sreču Slovenije bodo tako iskrenega narodnjaka truplo vedeli bolj čislati, kakor priprosti ljudje na deželi, čeravno so ga živega jako čislali in spoštovali.

Ker imamo malo tako vnetih, zmožnih in ob enem delavnih mož, kakoršen je bil pokojni Božidar Raič, nadjamo se, da bode se kmalo kdo lotil obširnega popisovanja njegovega požrtvovalnega življenja.

V ta namen jaz takoj tukaj objavim avtentične podatke iz krstnih knjig pri sv. Tomažu nad Veliko nedeljo o njegovem rojstvu in njegovi obitelji. Morebiti se vsled tega še prej kteri njegovih znancev ali prijateljev loti tega za Slovence potrebnega spisa. Po omenjenih krstnih knjigah je Mathias Reich, sin Jurja Reicha in Katarine rojene Sirc, rojen na Žvabi hiš. št. 4 dne 9. februarja 1827 ter je bil še istega dne ob 4. uri popoldne krščen. Njegov oče Jurij, ki je že mrtev, je bil rojen 26. marca 1800 na Žvabi, mati pa še zdaj ondi živi. Sirota je zadnje dni dostikrat zdihovala, ko je slišala o njegovi bolezní: „Oh, ko bi jaz mogla k svojemu Matjažu.“ Njegov dedič je v krstnih knjigah zapisan Josef Reich, pa tudi Raih. Doma jih imajo za „Vrlekov“ in pokojnega so taki navadno imenovali „Vrlekov gospod“. Žvab je čisto na meji Tomaževske župnije proti jugo-vzhodu in skoraj poldrugo uro od cerkve oddaljeni vrh, ki spada, če se ne motim, v Ključarovsky občino.

V svojem življenji se je pokojni mnogo trudil na vse strani, naj toraj zdaj zavživa večni mir; naša skrb pa mora biti, da mu dobimo v njegovih službah in častnih mestih vrednega naslednika.

Iz **Goriške okolice**, 5. junija. (Neredi in izgredi v Gorici.) (Konec.) Da so tudi nekteri Goriški meščani fanatično razsrdeni na vojaštvo, od katerega ni bil do 24. maja še noben meščan ranjen, in da jih je veliko „barabov“ zlasti iz Goriškega gradskega oddelka, ki niso niti bili vdeleženi pri prvi rabuki med meščani in vojščaki, se vdeležilo pozneje ščuvanja in napada na vojake pri kroženju vojaške godbe po mestu 24. maja t. l. zvečer, to daje slehernemu mislečemu povod misliti na druge tajne niti, katerih ni nihče drugih mogel nastaviti, kakor ona stranka, ki rije po Primorju in kljubuje Avstriji in zvestim Slovanom pod neverjetnim vplivom onih, ki cesarju zvesti narod po Goriškem in Istri še vedno na zid pritiskajo. Ko je namreč omenjeni večer vojaška godba ob 9. uri krožila in godla po ulicah, kakor je bila navada vsaki ponedeljek zvečer, so šli mnogi prepir iskajoči za vojaško godbo prav za petami ter so djansko stopali vojaškim godcem in drugim zad gredočim vojakom na pete. To izzivanje niso mogli vojščaki mirno prenašati, kakor lahko sleherni sodi, vsled česa je prišlo tukaj do krvavih prizorov med meščani in vojaki. Nekteri meščani so našli, kar so iskali, bili so ranjeni in so se morali podati v bolnišnico; druge so pretepli in nekaj ožurili — morda tudi kakega nedolžnega!*) Vsled tega je godba okrajšala navadno hojo in stopaj po mestu in vojaški stražarji so bili odposlani v močnih oddelkih po mestu, da zadušijo nove in morda še hujše nereda — izgrede!

To daje lahonskim listom onstran meje lepo ugodno priliko pisati, kako željno hrepeni Primorje priklopiti se za pošiv laškemu čevlju, in da le vojaško zasedenje jim to zabranjuje. Saj tudi „Soča“ štev. 22 temu pritrjuje, kako da se Goriška laška gospoda ogiba vojaške godbe, kjer koli le more in vse to iz srda do Avstrije, ki jih vkljub temu vedno pestuje, zvestim Slovanom pa daje kamen in bič, s katerim nas tepejo lahoni ob vsaki priliki z neenakopravnostjo. Kdaj bode za nas drugače in boljše v Primorju? Morda hočejo nekteri z božanjem „irredente“ res pospeševati, da pade Primorje kot dozorela hruška enkrat v laški čevlj? Kdaj bodo merodajni krogi sprevideli, da sedajna politika vladna

*) Naj bi se takšni ne ravnali po prigovoru: „Kdor se hoče mešati med otrobe, ga snedó ščetinovi!“ Pis.

je za isto in za nas pogubonosna?! — Glejte, da ne bo prepozno! — Nerédi, ki so se ponavljali od 16. do 30. maja zaporedoma po mestu, še niso prav jenjali; kajti vojaki so razdraženi kot sršeni, ker pred omenjeni nedolžno napadeni četovodja visi še med življenjem in smrtjo in tudi ne bodo jenjali, dokler bo bival omenjeni polk, obstoječi iz Madjarov in Rumunov, v Gorici.

Dne 27. maja so napadli zopet vojaki dva meščana pred kavarno „Genio“, tik semeniške kapele, ter jih pretepli in ranili. Enako se sliši iz drugih kotov mesta. Obe stranke gojite vzajemno maščevanje, in to bi utegnili dovesti h krvavem mesarjenju in krviprelivanju, ako bi više oblasti še za časa tega ne zabranile. V ta namen naj bi se zgodaj zapirale krčme, šnopsarije in nesramnišča; cesarski vojaki pa naj bodo zvečer in ponoči v vojašnici, tako nasvetuje „L'Ecco“. Vse prav, pa tudi njegovim nagajivim someščanom naj bi štel levite, ker take zaničljive in podkupljive druhal, kakor one, ki je s strahovanjem in silo zabranila blagoslovljenje zastave podpornega Goriškega društva l. 1884, in s svojim lahonskim terorizmom in pretenjem še vedno brani to nedolžno cerkveno in narodno slovesnost, takšne nepoštene, pódle in za vse zlo pripravne druhal, kateri dajejo potuho tudi lahonski Goriški omikanci s „Corrierom“ in „Freccio“ na čelu, je razmerno malokje drugod v tolikem številu najti.

Tudi 28. maja zvečer se je bilo bati velikega tepeža. Na trgu pri stolni cerkvi so se zbirali razupiti gradski in drugi meščani in vojaki ter so napravili dve sovražni si četi, in bilo je že na tem, da so se imeli zgrabiti. Brž prihití vojaška patrula iz Travnika — zdaj od lahonskega magistrata „Piazza grande“ imenovanega, akoravno ni Travnik nič več od popred — ob enem tudi policijski načelnik in komisar, pl. Marquette, z nekterimi stražniki, ki so ukazali obema četama, da naj se takoj razidejo, kar so tudi radi ali neradi vbogali. Sicer bi bilo prišlo do krviprelitja; stolni trg bi bil postal bojišče. Na to se je izdala prepoved, vsled ktere se ne bo smelo letos javno plesati niti v mestu, niti v okolici, kar je vse hvale vredno, kajti plešišča, ki itak toliko žalostnega sadú rodé, bi postala gotova bojišča. Tako se izognemo najlepši priliki k novim izgredom, ki bi nastali vsled besnega splesovanja, h kateremu je bilo prosto prihajati vojakom in civilistom.

Dne 29. maja je šel jeden odbor trgovcev k gosp. županu, proseč ga, da bi se gorko potegnil na višjem mestu za preselitev tega polka v drugo mesto. Polk biva v Gorici od oktobra 1883, in bi imel biti prestavljen še le drugo leto 1887.

Misli se sploh, da polk ne bo prestavljen pred vojaškimi vajami pri Postojni, ktere bodo v avgustu t. l., potem se ne utegne več vrniti.

Domače novice.

(Novi odbor „Sokola“) se je sledeče konstituiral: Starosto, podstarosto in blagajnika volil si je občni zbor sam v gg. Valentinčiču, Nolliju in Skaletu. Tajništvo prevzel je po odborovem sklepu g. A. Jeločnik. V zabavni odsek izvolili so se gg. Armič, Jeločnik, Knific in Skalé; v telovadni odsek pa gg. Kališnik, Majer in Mulaček.

(Dramatična šola.) V svoji zadnji seji sklenil je odbor Dramatičnega društva, da se ima pričeti s 15. julijem reden dramatiški kurs. Mlade moči, ki čutijo v sebi zmožnosti za dramatiko in imajo poleg tega veselje in resno voljo izobraževati se v dramatiki in pripravljati se za gledališki oder, oglašé naj se pri odboru dram. društva pismeno, da žele vstopiti v dramatično šolo.

(Laži Ljubljanskega dopisuna v „Grazer Tagespost“) so ob pomanjkanji resnice že tako debele postale, da se kar z rokami prijemati dajo. Pred tednom dni zaletel se je bil v „Slovenca“, kteremu je očital, da jako plodno deluje „in sprachlicher und clericaler Verdummung des Volkes“. Naj nam Graška tetka to dokaže, pred vsem pa očitanje tako pové, da ga bodemo razumeli. Zgoraj navedenega ne razumemo in mislimo, da lažnjivi pisac tudi sam ne, sicer bi ne bil take oslarije začelkal. Dalje je ravno ta list ne-

davno lagal, da so letos ljubljani vsi ptujci hrbet obrnili in da so celó tiste laške družine, ki so imele že letenska stanovanja najeta, vse kar od kraja taista odpovedale. Ljubljanski župan g. Grasselli je v tem oziru popraševali dal in zvedel, da se do sedaj še niti jedno stanovanje ni odpovedalo; ptujcev se je pa ravno v soboto, toraj ob času največjega vrišča v Križankih, 88 v Ljubljano pripeljalo. Taki so dopisniki, ki med nami živé, od naših žuljev živé, iz zatišja pa blato za nami mečejo. Dobro bi bilo njihova imena objaviti, da bi se jih ljudje ogibali, kakor steklega psa!

(Toča je pobila) dne 5. t. m. v Krškem okraji po Dolenjskem, in so posebno vinogradi hudo poškodovani. Po nekterih goricah je prav do čistega zbila.

(Iz Tomaja) se nam piše, da se je tukaj klatil jeden mlad človek (okol 24—30 let star srednje postave črnih las in črnkastega obraza) z mnogovrstnimi podobicami in tiskovinami, kot sin „Fric“ g. Matijeta Gerber-ja iz Ljubljane. Govoril je nemško — ljubljansko narečje — in tako tudi slovensko; in ker je polne papire naročila od sosednih gospodov kazal, smo mu verjeli ter mu 15% na uaročene stvari plačevali. Meni se je dozdevalo, da je to „švindler“ in sem vprašal pismeno g. M. Gerberja, pa ta mi je hitro odgovoril, da on nima agenta; toraj je to človeče „švindler“. Ako svojo sleparijo še uganja, naj ga žandarmom priporoči, kdor to bere. Jaz imam njegov rokopis.

(V pokoj se je podal) mnogim Slovencem dobro znani c. kr. finančni nadsvetovalec in predstojnik računskega oddelka pri c. kr. Graškem finančnem ravnateljstvu, vitez Anton Burger, po lastni prošnji.

(Za kolero) umrl je včeraj v Trstu mornar Maletič. Zdravniki so se soglasno izrekli, da je to smrt za kolero, vendar pa niso še določili ali je „colera nostras“ ali pa „colera asiatica“. Mrliča so ponoči prenesli na pokopališče, kjer so ga z apnom sožgali. Pokopališče so na to za 24 ur zaprli.

(Maša zadušnica po pokojnem Božidaru Raiću) se bode brala jutri ob 9. uri dopoldne v Alsterski cerkvi na Dunaji. Pri maši bodo peli pevci akad. društva „Slovenije“ in „Zvonimira“.

Telegrami.

Dunaj, 10. junija. Kronawetter je predlagal ustanovo odseka, kateri naj bi preiskaval, kako da se združna postava izvršuje nasproti delavcem. Postava o carine prostem uvozu koruze iz Srbije in Bolgarije se je sprejela. Postava proti anarhistom sprejela se je v tretjem berilu z 186 proti 46 glasovom.

Budapest, 10. junija. Poslaniška zbornica je sprejela glasovajoč po imenih carinske tarife z 151 proti 113 glasovom za podlago specijalni debati. Predlogi opozicije so toraj propadli.

Monakovo, 10. junija. Sploh se čuje, da je kralj vsled hude bolezni, ktero so za to poklicane autoritete soglasno pripoznale, za več čas nezmožen izvrševati vladarski posel. Vladanje bo menda prevzel princ Luitpold, ter se bo enem sklical deželni zbor.

Rim, 10. junija. Prestolni govor pravi, da razmere do sosednjih vlad niso le prijazne, temveč srčne. Evropska solidarnost zabranila je zopet krvav boj. Laška je lojalno in odločno po svoje pripomogla, da se je mir ohranil, ki ga je vse potrebno. V nadaljnjem razvoju mora Laška pokazati, da je postala mogočen faktor za ohranjenje miru.

Belfast, 10. januarja. Včeraj zvečer nastale so prav resne rabuke. Katoliki so napadli redarstvo, ktero je na nje streljalo. Pet je mrtvih obležalo, ranjenih je pa veliko.

Umrli so:

8. junija. Jožefa Masič, kurjačeva hči, 3 mes., Kolodvorske ulice št. 20, Bronchitis. — Jakob Grošelj, prisiljenec, 37 let, Poljanski nasip št. 50, spridenje črev.

9. junija. Ernestine A. Zatlokal, usmiljena sestra, 42 let, Kravja dolina št. 11, jetika. — Marija Gogala, ključarjeva hči, 2½ meseca, sv. Florjana ulice št. 32, Atrofija.

Tujci.

8. junija.

Pri Matiču: N. Schulte, vodja, z Dunaja. — Wiesauer, Blaschke, Schmidt in Unger, trgovci, z Dunaja. — V. Vodenauksy, potovalec, iz Budweisa. — Ferd. Raisp, oskrbnik, in Anton Gregorič, posestnik, iz Ptuja. — Jakob Mesko, župnik,

iz St. Lorenca. — And. Vodušek, župnik, iz Leskoviča. — Baron Ritter, zasebnik, iz Gorice. — Gašper Pristou, trgovski pomočnik, iz Kočevja.

Pri Stonu: L. Trekarn in S. Weber, zasebnika, iz Monakovega. — Franc Lisig, zasebnik, iz Kölna. — Karl Fahr, tovarnar, iz Darmstadta. — D. Fürber, A. Fürber in Lilles, trgovci, z Dunaja. — R. Wagner, trgovec, iz Innichena. — M. Gubdenprain, trgovec, iz Solnograda. — F. Nagl, zasebnik, iz Wolfsberga. — Karl Kardos, potovalec, iz Siofoka.

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

10. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 20 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	116 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 95 „
Akciije avstr.-ogerske banke	576 „ — „
Kreditne akciije	282 „ 60 „
London	126 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — ½ „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 92 „

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	726.51	+14.8	sl. zap.	oblačno	
9.2. u. pop.	727.84	+17.8	sl. jzap.	oblačno	10.70
9. u. zveč.	729.30	+14.8	sl. jzap.	dež	dež

Dež je šel skoraj eeli dan. Srednja temperatura 15.8°, za 2-3° nad normalom.

Za Binkošti, za prvo sv. obhajilo in za praznik sv. Rešnjega Telesa priporočamo našo veliko zalogo

molitvenikov

v slovenskem in nemškem jeziku. Vse priljubljene knjige imamo v velikih izbirih in raznovrstnih vezéh v zalogi. Imenike pošiljamo na zahtevanje brezplačno.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani stolni trg šte. 6.

Druga izdaja 1886.

R. Andree's

Allgemeiner Hand-Atlas,

ki ima 120 zemljevidnih strani in popoln obseg imen. Ta druga izdaja izhaja v obliki zdatno izboljšani in dopolnjeni. Vseskozi je jako skrbno pregledana in za celó četrto bolj obsežna, nego prva izdaja; ima namreč 31 zemljevidov več. Praktična stran se ji je pa dala s pridejanim imenikom, 100 atlantovih strani obsežnim, kjer se nahaja več, nego 100.000 imen, s pomočjo kterih se vsako mesto, vsaka reka, vsaka gora takoj najde.

Ta atlant izhaja v 12 sešitkih po 1 gld. 24 kr. mesečno.

Prvi sešitek je že na pogled razpoložen.

Vsak, kdor se le količkaj pečá z dnevnimi dogodki po širnem svetu, moral bi imeti tak atlant. Posest take knjige bila je poprej zarad nezmerne cene le predprava bogatašev, vsled izdavanja Andrejevega atlanta v sešitkih si jo lahko vsak omisli, kdor se k razumnikom prišteva.

Naročila nanj sprejema

„Katoliška Bukvarna“

v Ljubljani.

(4)

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotrnicah knjiga:

Šaljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik, učitelj.

12 pól v 8°. Mehko vezana 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Gospod pisatelj, oziroma zbiratelj, mnogo dozdaj le nenatisnenih kratkočasnic gotovo ni imel malo truda pri zbiranju teh kratkočasnic in smešnic, predno je vse nabral, jih opilil in potem primerno razvrstil za vsak stan posebe. Gotovo mu bode vsakdo hvalčen za njegovo delo, saj bode čitajoč podane smešnice preživel marsikatero uro veselo, sginila mu bode za trenotek skrb za vsakdanji pižli kruh, razvedrilo se mu bode lice in telo njegovo prožinjeno bode nove moči. Kar je sol jedilom, to je humor (šala) življenju. Humor zgubljen, življenje zgubljeno, pravi K. Bühler.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotrznica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.